

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl'd. 60 kr., za pol leta 2 gl'd. 40 kr., za četrtletja 1 gl'd. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrti leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 16. vel. travna 1873.

List 20.

XV. Križ — močno svarilo proti nezmernosti v jedi in pijači.

(Dalje.)

Da bi človek telesu svojemu utegoval potrebno hrano, jed in pijačo, tega ne zahteva ne razum, ne Bog, ne nauk svetega križa, ker „nihče ne sovraži svojega lastnega telesa“ (Efež. 5, 29.), ali da ne bi dopustil mu kedaj kake poštene zabave, poštenega počitka in veselja po svoji zmožnosti; še le dolžnost naša je, da verno skerbimo za telo, ki je poslopje in orodje in sluga naše duše, da ohranimo mu zdravje, brez potrebe v nevarnost ga ne stavimo, ako oboli, mu strežemo, ter ga varujemo vsakterega greha, vzlasti nečistosti in nezmernosti v jedi in pijači, in da ga devamo v služnost duha, t. j. da ga vadimo prave pokorščine. Kdor to dela, ta razumno gospoduje nad svojim telesom, in taka oblast, tako gospodovanje duše nad telesom je človeka kristjana prava popolnost, sej, „ktere Duh Božji vodi, oni so otroci Božji“. (Rim. 8, 14.), in „kdor se je v duhu, bo od duha žel večno življenje“ (Gal. 6, 8.).

Iz tega se vidi, kako velika, ostudna in sramotna pregreha je vsaktera nezmernost v jedi in pijači. Kaj še le, ako nezmernost v pitji omotnih pijač, vina ali žganja, doseže toliko stopnjo, da človek zgubi um in pamet, ako pogostoma opivaje se zapravi vso živost, moč in samostojnost duha ter postane pravi, revni suženj svojega gerla, suženj kake judovske kerčme? Da še bolj spoznamo, kako ostudna je ta pregreha, in da se je skerbno varujemo, pomislimo nekoliko, kaj je prav za prav pijanstvo!

Pijanstvo je s pogostnim upijanjenjem pripravljena potreba, pijanosti hude nasledke tolažiti spet z novimi upijanljivimi tekočinami, ki jih pa ne potolažijo, temuč le še dražijo. Pijanost ima tri stopnje. Na prvi stopnji nastane po nezmernem vžitju omotne pijače neko dušno in telesno razdraženje, razuzdana veselost, živa zgovornost in voljnost k petju in vpitju, potem nataknenost in prepirljivost, nagnjenje k zabavljanju in zmerjanju, kričanju in pretepanju, k obrekovanju in preklinjanju itd. Na drugi stopnji prejenja že vsaktera umoslovna zveza med njegovimi mislimi in rečmi ali besedami, dve tri mermra ali kriči brez vsakega poména, glava mu omahuje, jezik se zapléta, telesni udje nenaravno gibljejo, noge mu odpovedujejo, da stopa sem ter tje, pada in se prevrača. Na tretji stopnji pa popusti pijanca zavednost in poloti se ga terdo, globoko spanje, ktero je dostikrat nevarno, ker utegne pijača v njem ali se vneti, ali ga zadeti mertud ali ktera druga nadloga. In ako se tak pijanec tudi srečno iztréžva, se navadno ves trese, boli ga glava, želodec ne povživa itd.

Kdor tedaj, da bi potolažil si neprijetne počutke, vnovič pije in draži čutnice, da jih naposled zatopi, zajde tako v nesrečno, neozdravljivo pijanstvo. Pijanec, preden se napije, je navadno čmèren in nemiren, ni za nobeno delo, roke in drugi udje se mu tresejo, glava je težka, misel topa, razum zatemnjen, domišljija pusta, ves je nekako mertev in potert. Da si poživí za potrebo telesne moči, mora piti in popivati, in nesrečni nasledki so potem kerč v želodcu, rak in otok v čevah ali želodcu, vodenica, omama ali pijanska norost, prerana smert. To, glejte, je pijanstvo! O kolika groza in sramota človeku po Božji podobi vstvarjenemu, z umom obdarjenemu, odkupljenemu s predrago kervijo Jezusa Kristusa! „Za drago ceno ste odkupljeni, nikarte biti sužnji“ — svojega golta!

Piroda človeška se že zgrozi sama po sebi, kadar vidimo pijanca; kaj še le, ako pomislimo nauk svetega križa, po katerem „smo otroci Božji, udje Kristusovi, hramovi ali tempeljni svetega Duha, in dediči kraljestva nebeškega!“ — To vse zanikuje pijanec, ki se poživí; — on je „sovražnik križa Kristusovega, bog mu je trebuh, konec poguba.“ O strah in groza!

Kako slabe, kako hude nasledke ima pijanstvo že na svetu za časno življenje!

Sv. Avguštin piše: „Pijanost je korenina in začetek vseh krivic; ona omoti glavo, spomin in besedo, zatemnuje razum, otopuje domišljijo, draži hude telesne poželenja, ohromuje voljo, zaterjuje serce, jemlje občutnost in samostojnost, sploh kaj pogubljivo dela na vse telo in dušo človekovo; ona spodkoplje vso nrvnost, je potrata drazega časa, samovoljna norost in blaznjenje, najgerši bolezen, nrvna skrumba, telesu nečast, duši pa pogubljenje“. In vendar vsih groznih nastopkov in nakazen, ktere ima pijanost, sv. Avguštin s temi besedami še ni popisal.

Pijanstvo spodkopuje človeku zdravje in ga v djanji vsmertuje, vselej pa prikrajša mu življenje. Ono slabi želodec in prebavo, ustavlja udov redovno delovanje v tako čudovito vstrojenem telesu človeškem, izsuša mozeg v kosteh, kazi kri in zaderžuje v toku, kvari čutnice ter prizadeva razne bolezni, kterih konec je gotova smert. Tako si pijanec sam sebi zavdaja ter se ali nenadoma naglo ali počasi pripravi ob naj večí med pozemskimi dobrotami, ob časno življenje. Pijanec je toraj prav sam svoj sovražnik, svoj ubijavec, ker prostovoljno si sam ubija dušo in telo. Ako je uboj ali umor sploh velik greh, pregrešenje zoper Boga samega; je gotovo tudi uboj in velik greh, ki si ga človek nakloni s pijanstvom, kadar se umori na duši in na telesu polagoma s pijančevanjem. V veliki nesreči, v tugi ali žalosti, v prav hudih bolečinah, se zgodi, da človek zgubi zavednost in zmožnost sam sebe gospodariti,

da stori kako djanje, kakoršnega bi v mirnem stanju nikoli ne storil. Taka zadéva nesrečniku utegne zmanjševati zadolženje. — Vse drugače pa pijanec, ta prostovoljni sovražnik križa, čegar bog je trebuh in konec njegov pogubljenje; on je prostovoljen ubijavec zdravja, života in duše svoje. On ne bode le zaradi pijanosti in požrešnosti, ampak tudi zaradi lastnega ubijavstva ostro sojen: ne motite se, pijanci kraljestva Božjega ne bodo posedli. — To lastno ubijavstvo je pač zadolženje le navadnega zanikernega pijanca, ki se noče poboljšati, ne pa tudi onega, ki se po nesreči, neprevidoma kaj opije, pa navadno zmérno in trezno živi. Ali tudi taki slučajji pijanosti so marsikteremu naklonili že veliko nesrečo, da je ali padel in se ranil, nogo ali roko si zlomil, kako bolezen si nagodil, ali da je celo utonil itd. Pazimo toraj vsikdar sami na se, da se ne upijanimo. Pošteni človek se nikoli ne upijani; ako se mu pa kdaj priméri, je to prvi in zadnji krat. Pa tudi nikjer ni treba človeku biti tako pozornemu kot v vživanji opojnih in omotnih pijač. Tudi je zlasti treba, da z lučjo svetega križa razsvetljeni in z njegovo močjo vladani duh čuje in gospoduje nad telesom in njegovim poženjem. V svetem pismu se bere: „Komú gorje? komu težava in prepir? Kdo pade v jamo, kdo ima rane brez vzroka, kdo kalne oči? Ali ne oni, ki posedajo pri vinu ter praznijo kozarce? (Pregov. 23, 29. 30.), in „Kdor je trezen, si življenje daljša; zavoljo pijanosti jih je pa veliko pomerlo“. (Sirah. 37, 34.) (Konec prihod.)

Is pastirskega lista

Linškega škofa.

(Konec.)

„Ta milostni dar resnice in nikoli ne odjenjajoče vere je bil sedaj od Boga podeljen Petru in njegovim naslednikom na tem učnem Stolu, da naj svojo službo vsim v zveličanje opravljajo, da naj se vesoljna čeda Kristusova po njih odvrča od ostrupljive vabe zmote in se na paši nebeškega nauka nahranuje, da se poslednjič odpravi vsaka prilika k razporu in se tako cela Cerkev obvaruje v edinosti, in počivajoča na njih temelju trdno stoji zoper peklenske vrata“.

„Ker se jih pa sedanjí čas, ko je zveličavno djanje apostolske službe naj silniše potrebno, nahaja veliko, kateri znižujejo njeno vrednost in veljavo, cenimo vse skozi potrebno, da slovesno izrečemo prednost, ki jo je edinorojeni Sin Božji milostno sklenil z naj višjim pastirstvom“.

Zvesto in trdno se tedaj deržeči od začetka keršanske vere prejetih izročil, s priterjenjem sv. zbora, v čast Božjo in našega Zveličarja, v povišanje katoliške vere in v zveličanje keršanskih narodov učimo in oznamujemo kakor od Boga razodeto: rimski papež, ako govori s svojega učnega stola (ex cathedra), to je, ako v opravljanji svoje službe kakor pastir in učenik vsih kristjanov po svoji naj viši apostolski oblasti razloči v veri ali nravi (življenji) kaki nauk, ki se ga ima deržati vesoljna Cerkev, on zavoljo božje njemu v Petru obljubljene pomoči ima tisto nezmotljivost, s katero je božji Odrešenik obdarovati blagovolil svojo Cerkev v določevanju nauka, ki zadeva vero ali življenje; in da toraj take določila rimskega papeža so nespremenljive po sebi, ne pa še le s priterjenjem Cerkve“.

„Ako bi se pa kdo derznil temu našemu določilu zopergovoriti, kar Bog obvari: bodi izobčen“. —

To tedaj, moji keršanski verniki, je nauk cerkvenega zbora o nezmotljivosti papeževi — to, in ne več in ne manj. Morate si ga pač tudi ohraniti. Papež je

nezmotljiv, kadar v svoji lastnosti kakor papež, to se pravi, kakor najvišji pastir in učenik vérníkov razloči vero ali nраво (versko življenje) zadevajoč nauk, ki se ga mora deržati vsa Cerkev.

Da omenim le nekatere lažnjive misli in popačenja — vesoljni cerkveni zbor tedaj ni rekel, da je papež vsegaveden, da ima vse učenosti; on ni vsegaveden, njegova nezmotljivost zadeva le verske reči.

Koncil ni rekel, da papež vse vé, tudi le vse tisto, kar vero tiče; on tudi v tem oziru ni vsegaveden; njegova nezmotljivost se raztega le na resnice, ki zadevajo vero in (verso) življenje.

Koncil ni izrekel, da tudi le te vse resnice nezmotljivo vé; mogoče, da jih ne vé nezmotljivost se razteza le na njegove izreke.

Koncil ni izrekel, da je nezmotljiv v vsem tistem, kar izreče sploh, postavim kakor osebni učenik; kakor osebni učenik ni nezmotljiv; ampak nezmotljiv je le v tistem, kar izreče s svojega učnega Stola, z drugimi besedami, kar izreče kakor papež, kar vradno, z namenom vso Cerkev zavezati, da taisto sprejme.

Kratko in malo ni učil koncil, da ima papež pravico cesarje in kralje odstavljati — tega nima; ali da ima pravico pravne državne postave odpravljati — tega nima; ali da ima pravico vernikom povoljno davke nakladati — tega nima.

Ravno tako malo je (vesoljni zbor) izrekel, da je papež nezmotljiv v svojem življenji, da ne more grešiti; zmožen je grešiti, in nekteri papeži so brez dvoma tudi hudo grešili, akoravno je po drugi strani resnica, da na nobenem vladarskem prestolu in na nobenem škofovskem sedežu ni bilo toliko svetih mož, kakor na stolu Petrovem.

Čisto res tedaj koncil tudi ni izrekel, da je papež Bog, četrta božja oseba, ali polbog (kakor so brezbožniki preklinjali — Vr.); on je „hlapec hlapcev Božjih“, on je ubog Adamov otrok, kakor mi.

Koncil tudi ni izrekel nič, s čimur bi razmera med papežem in posvetno oblastjo postala druga kot je bila dosedaj; to nasledva iz rečenega.

In poslednjič koncil ni nič izrekel, s čimur bi se nova vera vpeljala; le samo staro vero je slovesno in zaterdno izrekel, vero, ktera je bila neštevilnokrat spoznavana v vesoljnih in krajnih cerkvenih zbora, pri sv. očetih, v katekizmi, v bukvah bogoslovcev itd. in se v vsem Cerkvinem življenji neprenehoma spoznava; vero, kateri smo vselej zanesljivo tudi mi vsi vdani: ali kaj neki bi bili mislili o človeku, kateri bi se sodbi papeževi v rečeh vere in nrave (življenja) ne bil podvergel? Gotovo bi ga ne bili imeli za katoliškega.

Ako pa rečem, da so vsi katoliški kristjanje v to nezmotljivost verovali, to ni tako misliti, kakor da bi ne bilo čisto nobene izjeme. Dokler ta resnica ni bila za versko resnico izrečena, je zamogel kdo druge menitve biti, in so tudi bili nekteri druge misli, kateri so se z odkritoserčno zvestobo deržali katoliške Cerkve; bilo je kakor, postavim, z vero v Marijno spočetje, dokler taisto ni bilo slovesno izrečeno za versko resnico; toda število teh katoličanov je bilo prav nezatno majhno, in kadar je prišlo do djanja, so tudi papeževe določila v verskih rečeh imeli za nezmotljive. Da ljudje, ki ne verujejo nezmotljivo v Cerkev, morebiti tudi ne v Sinú Božjega, morebiti celo v osebnega Boga ne, tudi nikoli v nezmotljivega papeža niso verovali, to se samo razumé; toda ti ljudje se tudi k katoličanom ne štejejo, čeravno se kje katoličani imenujejo

Ljubi moji keršanski verniki! Ohranite zvesto in stanovitno v sercu ta nauk, ki sem ga vam tukaj razložil; vselej bodi vaše vodilo: Kjer je Peter, tam je Cerkev. Sinovska nepretresljiva vdanost do rimskega papeža, v

kterem Peter dalje živi, je bilo vselej imenitno znamenje pravega katoličana, in bode ostalo tako.

Ob enem vas želim opomniti na vse, kar sem vam govoril v prejšnjih pastirskih listih. Časi so hudi, in velika je stranka, ktera dela za razdjanje avstrijske države . . .

Vikši pastir toraj opominja vernike k sklepu, da naj ne pozabijo, kar jim je v družih pastirskih listih govoril zastran vere, sv. Cerkve, sv. zakramentov, zlasti o sv. zakonu, potlej o mešanih in tako imenovanih civilnih zakonih, o keršansko-katoliški odreji otrok in z njo v zvezi bivajoči ljudski šoli; potem zastran Marij-nega češenja, posvečevanja nedelj in praznikov, zastran molitve in keršanskega življenja sploh; pa kar jih je učil o neprelomljivi zvestobi do cesarja, o katoliškem vstavnem življenji, toraj posebej, da naj volijo prave katoliške moč v deželni zbor*) in kar jim je priporočil zastran katoliške družbe, ki je ustanovljena, da pospešuje katoliško vstavno djanje; tudi da naj se varujejo nič vrednih bukev in časnikov itd. K sklepu pravi s sv. Pavlom:

„Vojskujmo dobro vojskovanje, dokončajmo ték in ohranimo vero, da nam bode kdaj v delež krona pravice“.

Iz Švice.

(Dalje.)

Keršanstvo pa ni imelo dolgo časa miru za lepi razcvét. Že naslednje leto 1630 je nastal nov upor v vel-telinski dolini. Francozi so se vernili in z njimi tisti brezbožni pridigarji, še posebno prederzni, ker jih je francoski poveljnik vojvod Raan-a, hugenot, prav očitno podpiral. — Zopet so začeli preganjati misijonarje, od začetka skrivaj, pozneje pa prav očitno, kakor že v letih 1621—1628.

Verh tega je l. 1632 umerl še nadvojvoda Leopold, od ktere ga je bilo misijonarjem pričakovati kaj pomoči, in ravno tisti čas je umerl tudi o. Ignacij iz Bergama, večkrat že omenjeni misijonski prednik, v veliko ve-selje krivovercev.

O. Ignacija so se krivoverci tudi že zato močno bali, ker je imel dar čudežev, kar so zaslepljeni krivoverci, se vé da, imeli za copernijo. Da le nekoliko o tem omenim, naj povem izmed več dogodeb, ki so zaznamnjane v letopisu, le samo dve. — Nekdaj je šel za vozom nekega voznika, kateri mu je bil iz usmi-ljenja odvzel culico in jo djal na voz, kar se uterga v visoki planini velikansk plaz, skalovje in drevesa seboj dervi in vali se ravno proti tistemu kraju, kjer sta bila z vozom. Le še nekoliko trenutkov, pa bi jih bil zasul in odnesel. V zadnjem trenutku naredi o. Ignacij samo sv. križ proti plazu; zdajci se razdeli kakor prerezan in se vali pred njima in za njima v globočino. Vse ljudstvo, ki je bilo pozneje prišlo konjem in vozu gaz kidat, je spoznalo očitni čudež. — Drugikrat je prišel v neko hišo, kjer je kakih 6 lét star deček ležal v smertnih težavah. Naredi pa ravno tako samo znamenje sv. križa, in v tem trenutku je bil deček ozdravljen,

*) Vidi se tukaj, da viši pastir sam dela in „agitira“ v katoliškem pomenu in po postavni poti, kar bi nekteri du-hovnom kaj serčno radi kar čisto prestrigli in prepovedali! Njih „logika“ in „visoka modrost“ je: „Plačuj, pa molči!“ Radi bi napravili vstavo rogatih volov, kjer le samo tisti pri-dejo k jaslim, ki imajo dosti velike roge, da druge odbijejo. Taki ljudje naj bi si vsaj „vstavno abecedo“ naročili in se vsako jutro za „frušte“ poprašali: „Kaj je konstitucija“?

poskočil je iz postelje ter veselo skakal po izbi, kakor je bil navajen, dokler je bil zdrav. —

Katoličani so spoštovali čudodelnega moža; dru-goverci, oslepljeni od krivoverstva, in ker niso mogli tajiti čudeža, so mu pa pripisovali — kakor farizeji Je-zusu — moč Belcebubovo, češ, da je v službi katol. misijonarja.

O. Ignacij je umerl v slovesu svetosti in njegov naslednik je bil imenovan o. Irenej iz Kasalmora, prav goreč mož, čegar delo ostane vedno v blagru.

Novi prednik se je ustanovil na željo nekterih do-brohotnih katoličanov v Lencu, 4 ure proti jugu od Kura, kjer je preživel čas, kar mu ga je ostajalo od misijonskih popotovanj, ljudstvo učil in spreobračal, lepo cerkev s samostanom zidal. Ondi je bilo pozneje dalj časa središče retiškega kapucinskega misijona.

Berž ko je bil imenovan, se je podal v Engadin pamagat, kjer je bilo še kaj mogoče, in tam sta se snidla s provincijalom o. Markom iz Kapenedula, kateri je bil prišel v Graubünško tolažit in navduševat svoje že obupajoče sobrate. — Bila je za provincijale sreča, da so imeli v svojih provincijah misijonarje, ktere je gorečnost za dušni blagor bližnjega izvabila iz samo-stanske tihote v misijone, kjer so v velikem pomanj-kanji večkrat skoraj celo življenje preživeli, in se na stare dni, kateri niso pred pomerli, k svojim povernili.

Ravno v tem letu 1632 je bil v Filisuru blizo Lenca nekaj cerkveni zbor. Šošli so se bili namreč glavari reformirane (nove krivoverske) cerkve, in so povabili občine, da bi povedale, ktero vero hočejo imeti. K temu zboru so že vedili takih zastopnikov poiskati, da je bilo upati zmage na njih strani.

Pri vsem tem je vendar 8 občin v Engadinu iz-reklo naravnost, da hočejo ostati v kat. Cerkvi. Toda bilo je polno ovinkov, izgovorov, nasprotnih natvezenih vzrokov, in zadnjič so sklenili za té občine, da zamo-rejo njih cerkve tudi protestantje rabiti za svojo du-hovno službo; — tako je bila skrinja zaveze s krivo-verskim Dagonom (krivim naukom) v enem tempeljnu.

In ko bi bili vsaj pustili katoličanom mirno oprav-ljati svojo službo božjo v tih cerkvah. Ali nikakor ne. Od začetka so jih motili z izgovori, pozneje pa skoro vedno prav hudovoljno. Kmalu so segali protestantovski okrajni predniki še dalje. Zapovedali so katoličanom pod kaznijo po katoliški Božji službi biti še pri pro-tes-tantovski, in silili so jih delati ob vsih samo kato-liških praznikih.

Pri teh žalostnih okoliščinah so misijonarje obder-žale v deželi preserčne prošnje malo katoličanov, kateri so bili zvesti ostali, skerb za dušni blagor svojih ovčic in pokoršina do Rima.

To le še huje so počenjali prederzni krivoverci. V novo so skrunili svete posode in pogosto misijonarje psovali, poslednjič pa so jih suvali iz njih samostanov. Zvesti naloženi pokoršini misijonarji vendar niso tako rekoč ne za eno ped zemlje odstopili, razun po sili. Iz cerkvá in samostanov pregnani so stanovali po hišah svojih zvestih ovčic in so tudi tam obhajali svete skrivnosti.

Misijonski prednik je iskal s časoma brambe in pomoči v Milanu, v Parizu, v Kuri pri kantonski vladi, pisal je v Rim, nunciju v Lucern, tudi v Insbruck nad-vojvodovi vdovi Klavdiji, ktera pa ni mogla več veliko pomagati. — Bile so zopet lepe besede in obljube, ktere se pa niso spolnile. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Rojstni dan sv. Očeta 13. t. m. so verli gg. bogoslovci po cerkveni slovesnosti poslavlili *

tudi zvečer v dvorani z ne manj znamenito in tehtno kakor prijazno in priserčno veselico, katero so s svojo pričujočnostjo povzdignili Premilostni gospod in škof, več gospodov korarjev, semeniški profesorji id. Peli so papeževo himno o začetku v slovenskem jeziku čveteropévnno, na zadnje pa v italijanskem jeziku spremeljano z glasovirom; vmes je bilo drugo petje in igranje na glasoviru. Slovesnosti in času popolnoma primerno besedo je zložil in z veliko navdušenostjo govoril g. Ant. Jeglič, bogoslovec 4. leta. Bilo bi odveč popisovati, da vse se je veršilo z znano izurjenostjo in čvrstostjo naših gg. bogoslovcev.

Kratek ogovor za veselice 13. maj. zvečer.

Videl sem nekje prav mično sliko. Star oče sedi na stolu, zob časa mu je zgubančil čelo, teža skerbi mu je upognila herbet, življenja zima mu je pobelila glavo. Prijazno in ljubeznjivo se ozira na trumico mladih sinov prišlih mu srečo vošit za njegov rojstni dan; vsak ima kak poseben darček v roki, ter ga ponavlja dobremu očetu v znamenje serčne ljubezni in sinovske hvaležnosti za vse, kar je oče za njo storil, trudil se in preterpel. Mili obraz starega očeta se oživlja, solza veselja se prikrade na trepalnice, veselja pa vidi, da se ni trudil zastonj, ampak da gori v sinovskih sercih ogenj ljubezni, žar hvaležnosti.

Ta slika je nocoj med nami nekako oživela, kar ona tako mično poobrazuje, to se v resnici zdaj pri nas godi. Duhovno si mislimo nazočnega v sredi med nami svojega starega očeta, hočemu mu za rojstni dan prinesiti mali darček v vezilo. Z veseljem ga mu položimo pred noge, vsaj ga zasluži, zasluži z vsacim djanjem dolžnega življenja svojega, ker v vsem delovanju se kaže dobrega, skrbnega očeta.

Prašam, zakaj on dela? zakaj se trudi? Mar zato, da bi sebe obogatil? Ne! Vsaj ga vidimo revnega, živčnega se od milodarov vernih katoličanov. — Mar zato, da bi samemu sebi časti in slave pridobil? Ne! Vsaj ga svet javno zaničuje in žali, kolikor le more. — Mar zato, da bi zložno in mirno živeti mogel? Ne, tudi tega si ni pritrudil, vsaj svet ne dá miru, ne dá pokoja njegovemu očetovskemu sercu. Pa zakaj se vendar trudi in muči? Za nas! Za naše pravice, za svete pravice vseh svojih otrok. Ker smo ljudje, ker imamo neumerjčnega duha v sebi, moramo tako živeti, kakor zahteva naša duhovna natora; ta pa presega časnost, odločena je za večnost in le to srečno dosega smo spolnili svojo nalogo kot ljudje. Zato moramo vse svoje zadeve kot samostalne osebe, kot udje narodov in držav tako vravnati, da srečno doveršimo to lastno nalogo. Od tod pa izhaja naše pravo, da smemo in moramo zahtevati, naj se nam dajo vsi v to potrebni pripomočki in naj se nam poraba danih od nikodar ne omejuje. To je sveto naše pravo, katero mora vsakdo spoštovati — a katero nam hoče ravno sedanjí svet vzeti, uničiti. Ali da bolj konkretno govorim. Edino le v cerkvi moremo svojo nalogo ko celotni ljudje doveršiti, zato imamo pravico zahtevati, da se cerkve nobeden ne dotakne, da nobeden ne omejuje njenega delovanja, njenega vpliva; da naj toraj tudi deržave gledajo na to natoro cerkve, ter naj se ne pregrešujejo zoper njo v svojem postavodajalstvu, naj ji ne spodjedajo korenin življenja, ker bi s tem spodjedale in gerdo terle našo pravico do večne sreče, katero imamo kot ljudje, kot telesno-duhovna bitja. A sedaj se pogosto ne ozirajo na to našo sveto pravico, temuč marsiktere celo se z vsemi silami napenjajo cerkev podreti, ž njo pa pokopati vernikom najsvetejše pravo, največji dedšino podedvano od očetov, brez ktere bi ne bili nič, bi bili ubožni, revni in največjega pomilovanja vredni.

(Konec prih.)

Iz Ljubljane. Marijna družba za atrikanski misijon naznanja naslednje. Po naznanilu c. kr. avstr. in ogerskega konzulata iz Hartuma od 28. sušca t. l. je apostoljski provikar gosp. Komboni iz svojega zamurskega vstava v Kairi poslal duhovnov v Hartum, in vodstvo ondotnega misijona je izročil duhovnu Stanislavu Carčereru-u, kateri se skazuje pravega misionarja v vsi visokosti tega poklica. Njegove goreče pridige vsako nedeljo privabijo v cerkev vse ondotne katoličane, tudi judov in nekristjanov. Živi le svojemu poklicu, vse drugo prepusti drugim.

Komboni je bil ta čas še v Korosku, pričakovali so ga pa vsak čas v Hartumu.

Za poduk ženske mladine so iz Kaire poklicali redovnice (nune) in so najeli zanje hišo za sedaj na eno leto, za katero morajo plačevati po 20 tolarjev na mesec. Do takrat bode zaupljivo zanje dogotovljena nova hiša. S tem se bo spolnila že davna želja Hartumljanov in okolice po učilnici za njih hčere. (Kako da se tje med divjake in v morilno podnebje ne vsiljujejo „za oliko“ tako strašno vneti liberalci, ki drugod s toliko vžganostjo spodrivajo redovnike in redovnice pri učilnicah?)

— Novo izvoljeni viši pastir za ljubljansko škofijo, kakor smo undan omenili, so se zaradi telesne slabosti temu bremenu odpovedali. Natolcevalo se je, ko je to zašumelo, da je vlada izvoljenemu kake pogoje stavilo; vč se pa iz verjetnega vira, da ministerstvo ni stavilo čisto nobenih pogojev. Po prestani nevarni bolezni, meni v tej reči izveden gospod, da o potrebnih birmških popotvanjih bi bili morali novi škof kmali opešati. V Celovcu je bila že 8. t. m. odpoved znana.

— Baron Anton Zois, Dobrotnik na vse strani, je umrl 9. t. m. previden s sv. zakramenti. Njegovo truplo je bilo 12. t. m. ob 10 dopoldne v velikanskem sprevodu iz mesta spremljeno in slovesno prepeljano na rodovinsko pokopališče v Predoslje. Bog mu daj večni mir! —

— V Ljubljani, 13. majnika. (Zastran Kalvarije in cerkve sv. Jožefa):

Ljubljancani!

Za napravo Kalvarije in cerkve sv. Jožefa sestavljeni in z nekaterimi verlimi meščani že pomnoženi odbor je v terek, 13. t. m., ravno rojstni dan Pija IX, ogledal lepo višavo ob dolenski cesti, kjer ima cerkev stati. Bil je pričujoč tudi posestnik, s katerim se je potrebno dogovorilo za odkup zemljiša. Bilo je pričujočih tudi več družih, med njimi povabljeni stavbeni strokovnjak gosp. Potočnik, in vsi so kraj spoznali za prav primeren, da se že večkrat omenjeno delo na njem doverši. Na dobrotnih darovih za ta namen bode zdaj ležeče, ali se bode delo prej ali pozneje pričelo. Najprej je želeli, da se zemljiše odkupi in potlej pridejo na versto druge dela. Prosimo in priljudno toraj vabimo vse, kateri so z nami enih misel in želé kaj v ta namen storiti, naj bi tej častitljivi napravi pod roko segli z darovi, kolikor kdo premore. Na noge tedaj: Kristusovemu terpljenju in velikemu našemu patronu sv. Jožefu na čast!

V Ljubljani, 14. maja 1873.

Odbor.

V Loki je meseca aprila v nunske samostanu umerla sestra Barbara Verhovnik. S pridnostjo in razsvitljenim umom se je, sicer hčer kmetiških starišev iz Terboj pod Kranjem, popela tako visoko, da je sedaj, še le 21 let stara, podučevala z najboljšim vspehom bolj odrastle učenke v slovenščini in bila redna učenica 5. razreda v notranjih šolah.

Z Gorenjskega. (V spomin rajnega gosp. Jož. Boncelj-na, fajmoštra Soriškega.) Dalje.

Leta 1863 je bila podeljena rajnemu gosp. Jož. Boncelj-u kot tadanjem ribniškemu kaplanu težavna gorska Soriška fara. Vodil jo je tedaj blizo 10 lét, in zapustil si mnogo spominkov, ki bodo ohranili ime njegovo pri sedanjih faranih in njihovih naslednikih. Zlasti farna cerkev sv. Nikolaja, in tudi podružna sv. Marka v Dajnah boste dolgo spričevale o njegovi posebni vnemi za njuno lepšavo. Blizo štiri tisoč goldinarjev je bilo skoz ta čas potrošenih za obe cerkvi; in ta gotovo ne mali denar je po večjem sprosila rajni od dobroserčnih in pohvale vrednih faranov brez kakih občutnih obkladov. Lepa beseda najdlja je pri ljudeh navadno tudi lepo mesto. Naj omenim ob kratkem vsaj večje dotične poprave in naprave. V Dajnah je bila koj l. 1863 kmali po prihodu podružna cerkev izobokana, streha s ploščami pokrita, stolp pobarvan. L. 1864 je dobila ta cerkev novi križev pot, katerega so po predpisnem obredu blagoslovili 17. avgusta tistega leta v. č. g. frančiškanski gvardijan ljubljanski O. Salvator Pintar. Tudi nekaj novih svečnikov in dve svetilnici (lampi) iz umetne g. Šreiner-jeve roke je bilo omišljeno tej cerkvi med tem časom. — V vse obilnejši meri še pa je skerbela za farno cerkev. Koj l. 1863 ji je dal napraviti novi vhod in prestaviti stopnice na kor. L. 1864 je bila prenarajena turnska ura, prebarvana turnska streha; jabelko in križ pa na novo pozlačeno. — L. 1865 je dobila cerkev čisto nove orglje s 10 spremeni (delo Petra Rojca iz Podbrezj), ki kaj veselo pojó. — L. 1867 je bil prezlačen tabernakelj in zraven klečečega kerubina; tudi je bil kupljeno to leto novo veliko bandero; leta 1870 pa krasna monštranica, ki je veljala 350 gld. L. 1871 je izmalal mladi Šubic cerkveno presvetišče prav lepo in vkusno na presni zid. L. 1872 najdemo zopet med drugim pri cerkvi dve novi tabli presvetega Jezusovega in Marijnega serca; predelani in prezlačeni ciberij; letos pa sta bila o veliki noči nova: dragoceni beli mašni plajš iz slavne Prikel-ove fabrike na Dunaji (veljal 270 gold.), in nova lampa pred velikim altarjem (strošek 100 gld.) — Omenim naj, da je rajni zlasti za veliko noč posebno rad kaj novega preskerbel k cerkvi; tudi to naj bo tu opomnjeno, da obilni lepi paramenti, katere je dobil od bratovšine presvetega Rešnjega Telesa za olepšanje cerkvá, med zgor naštetimi novostmi niso vversteni. Enako obilnih poprav in stroškov pri farovžu vzamem v misel le memogredé. — Novi veliki zvon, in popravljanje Božjega groba so bile reči, na katere se je kot za bližnjo prihodnost obračala pozornost rajnega g. župnika; ne dvomim tudi kar nič, da bi se mu bilo tudi to početje hvalevredno sponeslo; — ker je pa previdnost Božja ustavila ta njegova dela, upamo, da je vnetega olepševaveca hiše Gospodove poklical On, ki vsako dobro delo bogato poverne, v plačilo za to k gledanju lepotij, o katerih umerljivo človeško oko nima zauména. —

Da je rajni g. župnik pa tudi skerbela za dušni blagor svojih ovčic, vé lahko vsaki, kdor si je njegovo delovanje od bliže ogledoval. Mladino je posebno privezoval s tem na šolo, da jo je k prvemu sv. Obhajilu puščal pristopiti še le bolj proti sklepu šolskega leta. Bratovščino vednega češenja presv. Rešnj. Telesa je na vso moč razširjal med farani. Priskerbela jim je l. 1868 tudi dobrote sv. misijona, kateri je bil l. 1871 po duhovnih vajah (eksercijah) ponovljen; spomin njegov pa se je obhajal vsako leto s stanovsko spovedjo. Tudi za opravljanje velikonočne spovedi do „Aleluje“ je svoje ovčice posebno vnmel; da, naprosil je menda vsako leto za kaki odločeni dan celo tudi kaj ptujih spovednikov za take, ki bi morebiti svojo kristjansko dolžnost na ta način lažej bolj prav opravili itd.

Rajni gosp. Jožef Boncelj je bil sicer prav krepke

in čvrste postave; terden vender ni bil tako, kakor bi bil kdo utegnil na njegov videz misliti. Zlasti leto je, od kar je že pogosto bolehal, in njegova nagla smert nas je poterdila v mnenji, da je moral imeti neko organično serčno bolezen. Zadnjikrat sva bila skupaj velikonočno sredo na visokem Pertovcu gori blizo temelja Ratitovcovega, ko je bil prišel z gosp. kaplanom maševati v novo Marijno cerkvico „za dar srečne in dobre letine“. Pravil mi je takrat, da ga je bilo, ko je jel stopati v hrib, tako pričelo tiščati pri sercu (o tem tiščanju in tesnobi je pogosto tožil), da se je že bal, da se bo moral nazaj na dom vrniti. Vender mu je bilo kmali prijenjalo, da je zamogel romanje opraviti, in šli smo po skončanih sv. mašah skupaj v Železnike. Da se pa ta dan v življenji zadnjikrat vidiva, ne vem, kaj bil si pred domišljeval, kot to. —

(Konec prihodnjič.)

Podgradom 9. maja. Danes smo zakopali starčeka Jurija Staniše-ta iz Vinevasi, ki je doživel lepo starost, nekaj dni čez 94 let. Mož, do zadnjega pri polni zavednosti, je bil posebno dobrega serca; marsikaj mikavnega je vedil povedati; kajti veliko je skusil. Dokler je le mogel, je prilezel v cerkev k službi Božji. Neizrečeno je bil vesel, ko sem ga včasih k sebi povabil. Zadnjega pol leta vender ni mogel več od doma; zato sem ga večkrat obiskal; se vé, da je bil večkrat tudi sv. zakremele prejel; tako tudi ene dni pred smertjo; bil je zares pobožen, lep zgled vsim mlajšim. Kolikor le mogoče, smo ga slovesno spremili na pokopališče.

Naj o tej priliki omenim, da ie pri nas na Goricah veliko starih ljudi. Naša podfara je še le 31 let stara. V tem času jih je umerlo 1887. Med temi je bilo 270 nad 70 let starih; 70 nad 80 let starih; 21 nad 90 let; in 3 celo nad 100 let. Težko bo kje toliko starih, če ne na visokem Gorenškem. —

Bog daj, da bi kmalo začeli zidati novo cerkev sv. Jožeta v čast! — Kaj pa, če bi po škofiji napravili biro? sej smo še za dunajsko cerkev pobirali. (Potlej pa naj bi bila bolj velikanska, kakor Božja pot, za vso deželo. Vr.) Ker nima Ljubljana nobene cerkve gotiško zidane, ali ne bi bilo primerjeno, se poprijeti te zidave? — Zraven štacijonov bi se kaj lepo podale žalostinke, na verhu pri cerkvi pa papelni. Janez.

Gorica, 11. maja. Te dni nas zapustita nadvojvodiča, sinka nadvojvoda Karola Ludovika, ter se vrneta domú — popolnoma ozdravela v našem zraku — gotovo nar boljšem cele Avstrije. — Zares je bila ves čas ta družinica naši mladini nar lepši izgled pokorščine, pridnega učenja in nedolžnega obnašanja. Sosebno se obadva nadvojvodiča lepo obnašata proti duhovščini, katero s spoštovanjem pozdravljata, in sploh do nje ljubezen naznanjata o vsaki priložnosti.*) Tega vzrok so najpoprej njun pobožni oče nadvojvoda Karol Ludovik, kakor tudi njun učenik keršanskega nauka preč. g. dr. Maršal, c. k. dvorni kapelan, kateri je sicer še mlad, vendar pa učen in pobožen mož, in kateri si bo resnično zasluge nabral z lepo izrejo tih vojvodičev. Naš prevzvišeni knez in nadškof so si ga v pohvalo njegovega pridnega delovanja imenovali te dni svojega konzistorijalnega svetovalca. Ko bi se po takem zgledu cesarskih družin ravnale vse imenitne družine naše Avstrije, ter svoje otroke po-

*) To naj si zapomnijo marsikteri gospóski starši, katerih otroci ne vedó nič spoštovanja do cerkve in duhovskega stanú, in svesti naj si bodo, da nad tistimi otroci, kateri duhovski stan prevzetno prezirajo, tudi starši ne bojo veselja doživeli, ker napuh še nikoli ni dobrega sadú rodil. Vred.

božnim duhovnim učenikom v posebno skerb izročevale, bi pač marsikteri starši nad otroci več veselja doživeli.

Iz Tersta. (Konec.) Kako pa napredek te bratovščine peče naše liberaluhe, je pokazal njih dnevnik „Il Progresso“, kteremu je bila omenjena razstava tern v peti, ter mu ni dala miru ne po dnevi ne po noči, dokler ni zoper blage vtemeljitelice te bratovščine v gedem, zabavljivem in bogokletnem spisu izbruhal svoje hude jeze. Jezi se nad razstavo ter toži, da od nekaj časa so počeli klerikalni napredovati v našem mestu, kakor da bi bili tako imenovani „naprednjaki“ le za se v „štant“ vzeli vso naprednost v ostudnostih in nejeveri! Naslov vaš je: „terdna volja je tudi moč in zmožnost“ (volere è potere) in s tem naslovom ste do sedaj marsikaj storili in dosegli, kar vas je bila volja in kar nas žali; — ali vedite, da tudi mi imamo svojo prav terdno voljo in upamo, da bomo tudi dosegli, se vé, da s pomočjo božjo, svoj namen; za tega del toliko tarkanje v vašem krogu, zatoraj vam je omenjena razstava tern v peti. — Pisun se tudi hlini vsega gorečega za blagor revnih delavcev, ter pravi, „da marsikteri roko-delec in dninar, ki morebiti včasih še za kruh in polento solda nima, je s svojimi žulji pospeševal to razstavo, tedaj podpiral tudi revne cerkve! Glej ga no volka, ki goskam pridiga! Ravno ti ljudje, ki reveže derejo ter jim neprenesljive teže nakladajo, da svojim željam in svoji strasti strežejo, so tukaj polni ljubezni (?) do reveža, ter se bojé, da zarad solda, ki ga je iz dobre volje dal za Božjo čast, — mu utegne pomanjkavati vsakdanjega kruha! Pojdite se soliti hinavci; kdo Vam bo še verjel, ko vidi vaše gospodarstvo, vidi vaše delovanje, ne v prid revnega ljudstva, ampak na korist vaših žepov, ki skorej dua nimajo!

Koliko soldov ste že izpulili iz revežev, da zderžujete svoje društvo „Napredek“, — pa kaj ste storili, kje so vaša dela? Tako slabo tedaj stojite, da že razstava nekoliko mašnih plajšev in druge cerkvene oprave Vas plaši in na vse strani zoper klerikalce za pomoč vpijete! Se vé, da vam bi bilo ljubši in bolj po volji, ako bi bile blage gospé denar, ki so ga za cerkveno opravo nabrale in s svojim trudom pomnožile, vergle v vaše gerlo; toda ali veste, ako vi s svojim imenjem delate, kakor vam se bolje zdi, tudi nam te prostosti ne smete, in ne morete odrekati? — Tudi med moraliste in bogoslovce je naš dopisun šel tlako delat, ter pravi, „kdor cerkvi milošnjo deli, da Kristusa žali, ker on je bil nasproti vsej vunanji blišobi“. Se vé da! Kdor notranje čistosti in blišobe nima, je tudi vsaki zvunanji nasproti, kakor vaš dopisun, ki naj bi bil rajši pri svojem kopitu ostal, kakor pa, da se je lotil razlagati Kristusov nauk, ki ravno s svojim razlaganjem kaže, da je v njem največi nevednež. Ali upanje imamo, da psovanje tega dopisuna ne bo katoliškega napredka naših poštenih mestnjanov in mestnjanek ustavilo, ter se zanesemo terdno, da drugo leto bo razstava družbe vednega češčenja sv. Rešnjega Telesa toliko obilniši in lepši, kolikor bolj bojo sovražniki kjubovali. „Volja je moč in zmožnost“.

— 11. maja. (Pristavek k zadnjem dopisu.) Milostljivi škof niso samo blagovolili ogledati razstavljenih reči, ampak so jih tudi „blagoslovili“. —

Iz Amerike. Wabaschau, Minn. 18. aprila 1873. Zima je za letos pregnana; danes imamo prvi spomladanski dan. Strašna zima je bila tu v Minesoti letos. Več sto ljudi je zmrznilo in tisuče jih hudo ozebló. Stari naselci pravijo, da take zime ne pomnijo. Še danes, ako kdo hoče sneg gledat priti, ga mu lahko pokažem blizu hiše, — in jezero Pepin, kake pol ure od Vabaš, je pokrito s terdim ledom, — akoravno mogočna Misisipi skozi teče. Včera je neki parobrod

poskušal skozi preriti, pa se je mogel verniti. Skoraj 2 uri daleč je led po jezeru lomil, ali naprej pa se ni dalo, ker pri sredi je bil bolj močen. Tako je včasih medlo, da si nihče ni upal spod strehe. Jaz sam sem bil malo pred najhujšim mrazom šel čez Pepinsko jezero, ali nazaj ni bilo mogoče priti, tako je jelo mesti. Tri dni sem mogel v revni leseni koči čepeti pri ptujcih, ker tiste tri dni se na led podati, bi bila gotova smert. Pa kaj bi o pretečenih zimi pisaril, sej zdaj imamo ravno prvi lepi spomladanski dan, naj tedaj kaj bolj mičnega omenim. Kakor se po celem svetu katoličani v družbe zedinjajo, ter katoliške pravice varujejo, k pravemu katol. življenju eden drugega spodbudajo; tako smo tudi tukaj tri katol. družbe ustanovili, ki se kaj lepo razcvetajo. Namen teh družb je: sv. katol. vero čversto spoznati, po nji živeti, otroke keršansko zrediti, ter tudi v časnih zadevah eden drugemu pomagati. Vsaka družba ima svoje natienjene postave, po kterih se ravna. Zbore imajo vsaki mesec in vse se dela po parlamentarskih pravilih. Duhoven je nadzornik vsih taci (kat.) družb. Žraven altarne družbe, ki šteje kakih 70 deklét in žen, imamo tukaj nemško družbo sv. Jožefa. Ta družba nima ravno veliko udov, pa se vender kaj dobro in čversto derži. Omislila si je zastavo, ki stane 300 gld., in še ima čez 600 gld. v kasi, akoravno je mogla že več bolnih udov dalj časa podpirati. — Druga taka družba je irska, in ima za patrona irskega apostelja sv. Patricija. Ta družba je bila pozneje ustanovljena, pa prav čversto napreduje, in vsaki mesec nekaj novih udov pridobi. Napravila si je zastavo za 400 gld.; in še ima blizo 400 gld. v kasi. — Tretja družba je irska družba treznosti. Ta družba ima za patrona žraven sv. Patricija slovesnega irskega duhovna Matevža, ki je pred malo leti umerl. Gosp. Matevž, vidivši nevedno ljudstvo, ki si je v pijanosti svoje skerbi in revšino utopiti hotelo, je jel treznost pridigovati. Prepričan, da se pijanec le redkokrat spreoberne, ako popolnoma ne popusti pijače, je družbo popolnoma treznosti napravil, tako da, kdor je v to družbo stopil, se je zavezal celo življenje nobene močne pijače ne pokusiti. Po vsem irskem otoku je prehodil od kraja do kraja; potem se pa podal v zedinjene države ameriške, ter je povsod treznost pridigoval in na tisuče družb ustanovil. Ne dá se popisati, koliko sadu take družbe treznosti obrodé. Tudi tu imamo tako družbo med Irce. Možje, ki so popred pijančevali, ter slab zgled dajali, so zdaj trezni od vsih spoštovani in vse jim gre lepo od rok. Doma, kjer je bila popred kletev in pretepanje, je zdaj sladki mir, keršanska ljubezen in zadovoljnost. Akoravno se bere, da je v Ameriki toliko pijančevanja, moram reči, da ga je v Evropi (morebiti celo na Kranjskem) več. Tu se vedno bolj na boljše obrača. Že 8 mescev nisem videl pijanca v mestu. Tudi ta družba treznosti si je omislila zastavo za 400 gld., ki je kaj krasna.

Te tri družbe so 17. marca slovesno skupaj obhajale praznik irskega apostelja sv. Patricija. O poli enajstih je bila slovesna sv. maša z leviti (pervikrat v Vabašah). Štirje duhovni so mi pomagali, med njimi slovenski duhoven č. g. J. Stariha iz Redving-a. Imeli smo prav dobro nemško in izveratno angleško pridigo. Pri sv. maši so vse družbe sv. obhajilo prejele, kar je bilo kaj mično. Popoldne ob dveh so bile vse tri zastave blagoslovljene. Po slovesnosti so v procesiji šli iz cerkve, pred katero jih je glasba (banda) čakala. Najpred so zavili k duhovščini, ter zamuzicirali. Povabljen sem bil pred zbrano ljudstvo stopiti, in nagovoril me je najpred predsednik družbe sv. Patricija, potem predsednik nemške družbe, in na zadnje predsednik družbe treznosti. Na vse tri govore sem mogel odgovoriti. Potem je šla procesija po celem mestu in se je še

le čez dobro uro nazaj vernila. Zvečer smo imeli bosedo v veliki dvorani, ki je bila natlačena. Govoril je irski duhoven č. g. Hermon, kaj izversten govornik, da je malo takih. Tako je bila končana slovesnost, da take Vabaščani še nikoli niso popred vidili. Tudi od družih krajev so prišle družbe k tej slovesnosti s svojimi zastavami, da je pri procesiji 7 bander slovesnost zviševalo. Tudi amerikani so katoličanom v čast ta dan velikansko amerik. zastavo razpeli, — ki se je visoko nad mestom v zraku vila. —

Naša šola še vedno dobro napreduje. Pred par dnevi smo dobili še eno nuno, tako, da imamo zdaj 4, — tri učé, ena pa druge dela opravlja. Šolski otroci vsaki dan pri sv. maši pojó, pa ob nedeljah pri prvi maši (moram namreč dvakrat maševati). Pojó same angleške pesmi. Zdaj se vadijo pri orglah in drugo nedeljo bodo prvič poskusili z novo orglavko, mojo sestro Mico, ki jo že precej dobro zakroži. Pridne ljubljanske nune, ki so ji priložnost dale, se tudi muzike malo učiti, bodo iz tega previdile, da Mica ni v morje vergla, kar se je v ljubljanskem Uršulinskem samostanu naučila, temuč je naprej zidala na temelj, ki je bil v domači deželi postavljen. Za veliko mašo, se vé, imamo drugo orglavko; vender, ako se sestra še eno leto dobro vadi, bo lahko vse sama preskerbela. Mesca maja bomo v Wighland-u, enem mojih misijonov, nov zvon blagoslovili. Tehta 6 stotov in 12 funtov, in prav prijazno poje v gojzdu, kjer je pred malo leti divji Indijan bobnal. —

Vedno še kateri k sv. cerkvi pristopi. Vlani sem jih 9 kerstil in v cerkev sprejel, in letos že zopet dva. V. č. g. Pirc so mi pisali, da mislijo to leto na Kranjsko iti in tam ostati. Res, čas je, da si malo počijejo, ker jim že na 90 let gre. Z Bogom za nocoj, je že pozno. Molite za svojega ponižnega sodelavca v vinarstvu Gospodovem Jak. Trobec-a. *)

Razgled po svetu.

Govoriti so zopet jeli o novi „sveti“ (?) zvezi med tremi cesarji, ki so se bili lanskega leta snidli v Berlinu. Namen te zveze ima biti: rudečkarstvu jéz postaviti, in pa odverniti, da bi katoliško-legitimistiško prizadevanje ne zmogalo. Ti reči ste si pa tako nasprotni, da ena drugo razdirate, ker s tlačenjem katoličanstva se rogovilstvu le pot odpira, ne pa da bi se mu jéz postavil. Zato zlasti Prusija in Rusija uno drugo točko sicer spolnujete (Prus preganja katoličanstvo, Rus je pa po tistem shodu pomirovanje z Rimom pretergal), rogovilstvo pa vender zmiraj veči moč dobiva, kar pričajo ravno počenjanja po nemških mestih. Ktera da je zdrava politika, to je vender tako jasno na dnevu; ker se pa zdrava politika na stran odriva, zato se tudi stanje na bolje ne oberne. Vsaka sadica, ktere ni vsadil Vertnar v nebesih, bode odsekana; in vsaka politika, ktera ni zastavljena na verske načela, ostane brez blagoslova in brez sadú. Kam vse to pelje, je „Vaterland“ v štev. 126 jasno povedal. —

Česki škofje so bili mesca sušca Andrašu izročili prošnjo, da naj se požene za vélike redovniške spredništva (generalate) v Rimu, ki jih laško mavtarstvo hoče zatreti. Grof Andraši pa, pravi „Vaterld.“, se za to nič ni zmenil. Ko bi ga bili Japonci za svojo vero kaj prosili, ne mara bi jim ne bil odbil; vse veliko katoliško cesarstvo tega ozira ni vredno! Zdi se nam pa, da Bog hoče prav očitno nekaj pokazati: da namreč Kristusova Cerkev tudi brez priprošnje in pomoči

liberalnih ministrov obstati zamore. Mogoče je, da Bog tudi še to dopusti, da pade naj večji podpora in steber katoliške edinosti in občestva vesoljne Cerkve: da laški framasoni tudi zatrejo še redovne vélike naprave, ki vesoljno Cerkev vežejo z Rimom. Kaj bo potlej? Kaj bojo sovražniki dosegli? Nič drugega ne, kakor prepričanje: da je Kristusova Cerkev res na skalo zidana, in je tudi po tej poti ne morejo zatreti — ti zanikarni pritlikovci!

Laško. V Neapelnu so bile 3. t. m. velike procesije s svetinjami sv. Janvarija, vélikega zavétnika (patrona) mesta Neapelnja. Naslednji dan je bil praznik njegovega prenašanja. V prvi procesiji so nesli njegovo glavo, v drugi pa posodstvo njegove sterjene kervi iz stolne cerkve v cerkev sv. Klare. Glasbe in narodna straža jezdé in peš so spremljale velikanske obhode. Pobožno napolitansko ljudstvo pa je skazovalo navadno ginljivost in globoko česenje pri tem obletnem opravilu. V cerkev sv. Klare so na véliki altar postavili posodo s kervjo sv. Janvarija vstrič njegove glave, potem so se pričele navadne molitve, da bi sprosili od Boga čudežno tekočnost sterjene kervi. Ta čudež, kakor je znano, se vsako leto trikrat ponovi. Časnik „Liberta“ v Neapelnu letošnjo dogodbo popisuje tako-le: „Predraga kri sv. Janvarija je bila najdena terda, kakor se je zaklenila mesca grudna, in terda je bila prenesena v cerkev sv. Klare, kjer pa se je po 31 minutah pregoreče molitve duhovstva in ljudstva pričela gibati. Po 43 minutah se je vsa masa razdelila in velik del raztekla, in dalo se je znamenje, da se je čudež zgodil. Raztopljevanje (kervi) je nadaljevalo, v sredi pa je zmiraj ostala ena terda oblina. Ko so se vernili v stolno cerkev, so našli predrago kri ločeno (tudi) od strani (posode), in čez malo časa se je raztopila (tudi tista) . . .

Sv. Janvarij, rojen v Neapelnu, je bil škof v Beneventu, ko je bilo pod Dijoklecijanom in Maksimijanom naj strašnejši preganjanje. Drakoncij, poglavar v Kampeniji, je bil Janvarijevega prijatelja Sozija in še tri druge serčne keršanske junake v ječo vergel. Janvarij jih je neprestrašen obiskal in jih oserčeval; to pa mu je naklonilo mučeniško smert. V Puteolu so bili vsi ti še z 2 drugima ob glavo djani, ker jih poprej zverji v amfiteatru niso hotle stergati. Okoli l. 400 so bile telesa mučencev v razne mesta prenesene. V Neapelnu se časti glava in prečudna kri sv. Janvarija, ktera postane tekoča, ako se dene blizu njegove glave. To se zgodi dvakrat ali trikrat na leto. Na evangelijsko stran na altar denejo glavo, kadar se svetinje izpostavijo, na epistelsko stran pa dve posodi s suho kervjó. Ko se posodi s kervjó postavite glavi vstrič, se sterjena in po nekoliko k stranem posode prisušena kri začne topiti in tekoča postane. Ako se steklenici odmaknete od glave, se kri zdajci zopet sterdi. Stekljena posoda je zmiraj merzla akoravno veliko veliko svéc gori na altari. Silovito ljudi hodi gledat ta čudež, ki se ponavlja že nad 1000 let. Naj učenejši možje so preiskovali to dogodbo, in priterdití so primorani, da tukaj dela Gospodova roka. — Tje naj bi se „opičarji“ in „brezverci“ šli vere učiti.

Rimsko. V preserčno veselje vernim katoličanom in v smertno žalost odpadnikom naj naznamo to-le:

Sv. Oče se dobro počutijo, in sprejemajo v zaslišanji svoje dobre otroke, ki od vseh strani prihajajo jim spoštovanje, ljubezen, podložnost naznanjat. V nedeljo, 4. maja, so sprejeli prečastito korarstvo od bazilike Marije D. iz „Trastevere“. Prišli so sv. Očeta zahvalit za dobrote, ki so jih storili pri popravi ondotne bazilike. — 5. majnika je bilo sprejeto francosko romarstvo 48 oséb. Na lepo adreso, ki jo je bral viskonte de Damas, so sv. Oče odgovorili z dolgo, govorniško in pretresljivo

*) Prav tako zastran s.; se bode vravnalo. Vred.

besedo v francoskem jeziku. Potem so se sv. Oče dolgo pogovarjali z vsimi posameznimi tega poslanstva, dali so vsakemu roko poljubiti, in pa svetinjo Vatikanskega zbora. (Ti ubogi Tagblatt — kako bo pa „zajamral“, ki je s tako zanesljivostjo pravil, da je Pij IX kar splošno oslavljen! Oh — vendar no, da je ta papež toliko terdneji, kolikor bolj ga liberaluhi pokopujejo, in nikakor noče gospodom iškarjotom veselja storiti, da bi že umerl!! Kaj bo, če se kaki „blattar“ od jeze posuši? Noben drugi ne bo tega „marterstva“ kriv, kakor Pij IX, ki neče — pa neče umreti!)

Ravno ta dan, v praznik Pija V, so sprejeli razun papeževih dvornikov še mnogo imenitnega osebstva, duhovske in svetne, ki so sv. očetu vošili srečo za njih god.

Sv. Oče Pij IX so 14. aprila 1873 pisali prelepo pismo milgsp. Dominiku Turanotu, škofu v mestu Girgenti. Vošijo mu srečo za veliko povzdignjenje, katero je dosegel in dognal pri duhovstvu, in da to doverši, mu svetujejo obhajanje duhovskih vaj in diecezanskih shodov (sinod). „Accommodatissima sane ad hoc erunt exercitia spiritualia, quibus excolere cogitasti in reliquo Clero tuo gratiae semina . . . Cum vero universi in alios viros per coelestem virtutem fuerint immutati, tunc omnino expedit extremam rei manum apponi per dioecesanam Synodum, qua et omnium animi inter se tibique devinciantur arctius, et leges ferri possint aptiores praesentibus necessitatibus aetatisque nostrae moribus“. Tako govori pismo. Škof je izročil pismo svojemu duhovstvu in napovedal, da v kratkem bode naznanil poklic za diecezansko sinodo.

Razne novice. V Parizu (tudi drugod) se od nekaj časa opazujejo pogosti bankroti, pobegi bankierov in več enacij zanikernost, kar vse kaže prav hudo popačenost in slabo upanje za prihodnost. — Lijonski „Courier“ naznanjuje, da ker je več verjetnost, da se vspešijo volitve rudečkarških poslancev, zato so razne trgovske hiše odpovedale že najete dela; razne delavnice so v posiljenem pokoju. — Redovnice sv. Frančiška v Gnjezu so dobile povelje, da morajo v enem mescu Prusko zapustiti, z izgovorom, da niso Prusijanke . . . Kakošni izgovori so pa za pregnanje taci sinov, ki še pri svojem očetu, v svoji rojstni hiši ne smejo biti? Hinavstvo nesramno! —

— V Rimu je glavni vrednik judovsko-vladnega lista „Capitale“ zaradi draženja k rogovilstvu v ječo vtaknjen. Katoličani so zmiraj pravili, da sovražniki sv. Cerkve so tudi državini sovražniki. — Zavoljo sleparstva na dunajski borzi se je že več ljudi samih sebe končalo. Ali ne bo „Tagbl.“ nasvetoval ravnosledno: naj se vse „borze“ in „špekulacije“ prepovedó? Sej „ljudski misijoni“ bi se morali prepovedati tudi, če se „Tagbl.“ le samo zlaže, da je kdo zaradi misijona le samo obnorel, ne že se končal.

— Kaj važno! — Tisti mož, ki smo une dni slišali, da je „italijanski domoljub“, je 15. aprila pisal neki laški gospej v Genevo in rekel vmes med drugim, da je „prišel čas, ko bo svet očiščen dveh bolezni: duhovstva in sablje“, bogoskrunc na Kozjeku, ki je v puntu „skruncal“, hoče na vse zadnje tudi še prerok biti!? — V Chamberg je 30. aprila umerl kardinal viši škof Billet. — Španci se izseljujejo v silnih množicah ne Portugalsko in drugam — menda iz same ljubezni do „poštenih rudečkarjev“. — Poterjuje se naznanilo velike zmage karliškega vodja Dorregaray-a nad republikanskimi kerdeli, pravi „Unità“. — Princ Iturbide, dedič mexikanske krone, je umerl v Neuilly-u, star 65 lét. —

Iz Ljubljane. Preimeniten in vesel za katoliški svet je bil 13. dan tega mesca, rojstni dan očeta vesoljnega keršantva. Ta dan je namestnik Kristusov stopil v svoje dve in osemdeseto leto, ker rojen je bil 13. majnika 1792. Kmali, kmali — že 16. rožnika — pa stopi tudi v osem in dvajseto leto svojega častitljivega papeštva.

Ako se pomisli, kaj in koliko je storil, kaj in koliko je terpel in terpi „častitljivi papež Marijnega spočetja“, in kako so mu divji sovražniki smert napovedovali, želeli, pospeševali, — mora pač vesoljni svet s hvaležnim srcem ponavljati besede, ki jih je častitljivi Pij IX govoril 4. rožn. 1871 v svoji okrožnici, rekoč: Hvalite Gospoda z menoj, ki mi je podelil edino predpravico — viditileta sv. Petra!

Vsih katoličanov želja je sedaj ta: naj bi predobrotljivi Bog našemu preljubemu Očetu Piju dal viditi tudi še leta zmage sv. Cerkve. Znamnja so dosti očitne, da naj bi se „zgubljeni sin“ (svet) povernil k očetu; če bo že skoraj glas poslušal in „zapustil otroke“ lažnjivega liberalizma, ali morajo morebiti še hujši šibi priti, kdó to vé? Poglejte po vsem svetu, in nikjer ne vidite nič drugega kakor vsak dan veči razpor, nemir, razdjanje, nesrečo za nesrečo — odkar je katoliški svet v svojih vladah postal „zgubljeni sin“. Pa bolj ko otroke od Očeta preč vlečejo, bolj otroci sami tiše k Njemu, in prav imajo! Pri Očetu, v njegovem naročji hočejo biti otroci. Vse hujskanje od pekla najetih časnikov in lažnjivih svoboduho nas od tega ne bo odvernilo. Mi smo Pijevi in Pij IX je naš! —

Za Pijev god beremo v „Unit. catt.“ ravno njegov rojstni dan izvirno naznanilo: da vse, kar je čenčala o bolezni sv. Očeta judovska „Libertà“ v Rimu in za njo časniki enake baže, so gole izmišljije nevednih ali pa hudobnih poročevalcev, ali pa iznajdenje togotnih sovražnikov. Katoliška „Libertà“ v Rimu piše 9. maja, da sv. Oče pri vsem neprenehljivem dušnim terpljenji, ki izvira od podiranja velikih katoliških naprav po sovražnikih, so skoraj čisto rešeni svojega terpljenja v ledjih in zmiraj močnejši prihajajo. Upajmo in prosimo, da nam Bog še dolgo dolgo ohrani tako drago življenje Pija IX.

Iz Ljubljane. Gg. bogoslovci so na svoje telegrafično vošilo po kardinalu Antonelli-u 14. t. m. popoldne prejeli prav prijazen odgovor, s katerim Pij IX bogoslovcem naznanjuje prav posebno zahvalo in jim apostoljski blagoslov iz celega serca podelé.

— Poduk o spovedovanji dobé gospodje, kateri so se naročili ali se naročé, po poštni posprejemi, kadar bode natisnjen, kar bode najpripravnije in tako gotovo vsim vstreženo.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Č. g. Poč Mart., kaplan v Šent-Janžu, je prestavljen k sv. Jakobu v Ljubljano na mesto č. g. dr. J. Sterbenca, kateri zavoljo bolezni gre začasno v pokoj. — Č. g. Koren Ign. gre od Šempetra pri Novem mestu v Šent-Janž.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Sv. Očetu za god dve osebi 2 gld. star. in nov. denarja. — Po Fr. L. H. 2 gld. s prošnjo blagoslova za srečno zadnjo uro. — Polonam. 1 gld. 75 kr. v sr. in neimenovana pri nji 50 kr. v sr. s prošnjo sv. blagoslova za deržino in za vse potrebe. — G. F. V. 1 tol. za 2 gld. star. den. — Po g. J. Dolencu 1 gld. sr. — Po g. K. 10 ces. cekinov. — M. K. 3 stare dvajsetice proseč sv. blagoslova za-se in za svoja brata. — Sv. Očetu za vesilo 10 gold. preč. kan. g. J. Volc. — M. Omahen 2 gl. Iz bohinske Bele 8 gl.